

Nro. 18.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indult Bétsből, Pénteken Mártziusnak 4 ik napján
1803-ik esztendőben.*

B é t s.

Azon Karrufzel (Carrousel), mellyről említettük, hogy a' Bétsi szegénység segedelmére volna szánva, tegnap tartatott, 's a' belölle be jött summa, a' Felséges Udvarnak, magoknak a' lovaglóraknak, és a' nézőknek bőv adakozások által, 16,182 forintokra telt: a' melly summából 2500 forintok, a' katonák' szükségét szenvedő özvegyek és árváik között való kiofiztatásra Károly öö Kir. Fő Hertzsegségének adattak által, 13,682 forintok pedig, a' Bétsi belső város béli hét, és külső városokban lévő 21 fű templomokhoz küldöztettek fizlélyel, olyan intézettel való kiofiztatás végett, hogy ne' annyira a' rézsesülendők sokaságára le-

gyen a' tekintet, hanem inkább arra, hogy inkább kevesebb de igazi szegényeknek, 's kivált oly szegény familiáknak, a' kik az inségtől kényszerítettvén, leg szükségesebb portékáikat vagy élelmek keresésére szükfészes müzereiket, el zálogosították vagy eladták volna, olly segedelem nyujtattasson, melly által a' nyilvánságos veszedelemből ki ragadtathassanak; 's hogy általjában, a' szegények (mint a' Gr. Trautmansdorff Ferdinand Ur aláírása alatt nyomtatásban ki adatott jelentésben ki fejeződik) ne' tsak segittefennek, hanem, a' mennyiben tsak lehet az inségből egélfzzen ki ragadtassanak. — BCU Cluj / Central University Library Cluj

Felséges Urunk, az Erdély Országi Egyesült Görög hiten lévők Püspökjèt Bab János Ur eő Excellentziáját, meg különböztetett érdemeire nézve, önként való kegyelmességéből és minden taxa nélkül, Belső Titoktanátsosi rangal méltóztatott meg tisztelni.

Magyar Ország.

Pápa, Febr. 20-dikán. „Mi valamely nehezen vártuk a' hosszúszas. Ősz miatt a' telet, épen olly nagyon meg untuk; mert ez Juliánus napjától fogva Juliánáig egélfzzen, olly tsikorogva rekeftett bé bennünket, hogy már tsak alig győztük magunkat kenyérrel és meleggel, és rég' az ideje, miolta a' szánkáknak annyi hasznokat nem vették, mint az idén, de annak is rég' az ideje hogy annyi állat és ember öfzve fagyott volna, mint az idén; itt leg alább a' Bakony környékén majd minden határban találkoztak fagyott emberek; pedig — fájdalom! mi nem ditsekedhetünk ám azzal, a' mit a' minapi újság levelekben Lemberg

felől olvastunk, hogy ott ennyi amannyi fagyott embereket hoztak vissza az életre. — Itt tsupán csak egy fagyos Juháznak akart volna az a' szerentséje esni, hogy a' melly éjjel még fagyott más nap reggel a' Doctor Ur a' szállásra vetődött, és még jókor találta volna a' szabadításra nézve, de mikor bé megy a' fűtött szobába, boszszankodva látja, hogy már akkor a' fel puffadt fagyos legény a' forró kájha mellé van merefztve! kérdi okát a' delognak, 's még jobban el boszszonkodhatott, midön az egyik Jufzáztól ezt a' feleletet vette: „Ur am a' köd mön a' zenym, ha dd olvadjon le leg alább rólla! hogy lehetne már az ilyen emberek közt fagyottakat engedztelni! Azonban, je gyezzük meg azt is, hogy az előtt való estve ez a' legény a' városon keresztül hajtotta a' nyáját és a' Juhok szerentsésen haza is mentek a' magok ködönjeikben, mert semmit sem ittak! a' juhász pedig a' más ködmenjében sem tudott haza menni, mert jót ivott a' kortsmán, a' melly miatt szüklégesképen el álmosodott az úton, 's el is aludt örökre!

A' 9-ik Febr. esett Pápai vásártis sokan meg fogják emlegetni egy darabig! Mert a' szörnyű fenyerteg mind az árulókat mind a' vevöket úgy bé rekesztette, hogy keveset vitt háza akár ki is a' nyereségből. — Mert csak annyi nyeresége sem soknak vólt, mint egy pár 'siványnak, a' kik Londouba is be illenének kerülöknek. Az egyik ezek közzül t. i. látván hogy egy ember egy új Szüts bundára a' szekereére fel ültette a' fiát, hogy azt senkinek sehadja el vinni, mihelyt el távozik az Apja, neki kerül a' Gyermekeknek, 's „Fiam!

ugymond, ezt a' bundát hozá most ide Apád Urad ügyé? add ide fiam! meg vettem tölle 10 forint nyereséggel, ne egy darab kalátsot is küldött az Apád! " — a' gyermek jobban meg örült a' kalátsnak mint a' tsalárdsára tudott vólna figyelmezeni, a' Bundát oda engedte; 's mikorra az Apja visszfa érkezett édesdeden morsolgatta a' bundáért tserébe adott kaláts maradékját. — A' másik még ennél is nagyobb 'sivány vólt, mert egy bóltossal meg alkudott hogy valami 200 forint ára Bankótzédulát vigyen utánna a' Vendégfogadóba Glucé Central University Library Glucé, minden forintra egy garast fog néki fizetni. A' bóltosnak tetszik a' 200 gáras hirtelen nyereség, tehát siet utánna, ki számlálja előtte a' Vendégfogadóba a' 200 forint Bankót; a' 'sivány gavallér egy papirosba szépen be takargatja 's a' kebelébe teszi; — „de — hízen! ugymond, még a' másik házba az Atyámnál van a' réz pénz " — 's azzal kebeléből kí veszi az öszve takargatott tsumó papiroft, 's le teszi a' bóltos elibe az asztalra, — „várakozzon az Úr egy kevéssé, mindjárt kifogom hozni.“ A' bóltos eleget várakozik, ásitozik, vakaródzik, még sem jön az Urfi; egyszer hozzá nyúl a' tsumó Bankótzédulához, hogy tsak el viszi ő inkább a' magáét, mint ott várakozzon, vagy majd fel keresi a' másik szobában. — Kezdi bontogatni, hát egy pénz ára bancó sins benne, hanem más hitván papiros a' mellyet a' 'sivány előre bankótzédula formába tsinált öszve 's ugy tserélte fel hirtelen kebeléből. — Tudakozódik felölle a' Vendégfogadóftól, de ez is tsak annyit tudott felölle mondani, hogy külön szobát bérelt, nagy ebé-

det parantsolt, de az Attyát nem látta. Egy szóval a' Vendégfogadóft a' nagy ebéddel, a' bóltóft pedig a' tsemó papirossal örökre oda hagyta. Ez még is nem mezfíze vihette gonofzságát, mert kevés napok múlva egy szemes ifjú Esküdt Ur által a' Báiban Wefzprémben gyanúfágból el fogatott, gonofzsaga ki fült, de már akkor a' 200 forintot jobbára el szánkázta! hanem a' bundás 'sivány mai napig is oda van. — A' mostani szük időben félo, hogy több is fog e' féle esni; azért is igen jó szemesnek lenni mindenekre nézve.

Török Birodalom.

Konstantzinápoly, Febr. 1-ső napján. Itt egy komplótót tanultak ki, mellynek részesei azon dolgoztak, hogy az Oláh országi Hospodárt Hertzeg Ipsilandit, hamiss vádak által a' Porta előtt gyanuffá tegyék, 's meg buktassák. A' Császár azonközben a' dolgot szoros visgálás alá vétvén, Hertzeg Ipsilandit ártatlannak találta, melyre nézve az özfíze-esküdteket, rágalmozóknak lenni ki hirdettette, kik között a' Moldovai Ex-Hospodár Hertzeg Suzzó, Ministerével egygyütt, és Hertzeg Hangerly, neveztetnek meg. Ez, az Archipelaguson egy pufzta szigetre küldetett számkivetésbe: H. Suzzó pedig és a' Miniftere több más özfíze-esküdtekkal egygyütt még fogva vannak.

A' Párisba rendeltetett új Török Követ Hald Effendi, Császári Status és Kabinét béli Titoknok volt ennek előtte, 's az alatt gyűjtötte a' Követtségi és külső udvarokat illető dolgokban való nagy esmerettséget.

Hogy az eddig itt vólt Anglus Követ Lord Elgin, igen nagy kedvességben lett légyen a' Császárnál, meg tettik abból, hogy elindulása előtt

olyan gazdag ajándékokat kapott tőle, a' milyekkel, egy előtte való Minister sem ditsekedhetik : A' véle lévők is, az első Titoknokjától fogva utolsó tselédjéig, minyájan betses ajándékokat kaptak. A' magának adatott drágaságok között egy olyan vállogatott brillánsokkal ki rakatott kard találtatik, a' mellyet az ahozértök 100 ezer forintokra betsülnek. Éppen elindulása előtt küldött még a' Császár néhány ládát a' hajójára, a' mellyek rész szerént Napkeleti finum matériákkal, rész szerént egyéb Török országi ritkaságokkal vannak tele, 's rész szerént magának Lord Elginnek, rész szerént az Anglus Királynak vannak szánva.

Nagy Britannia

London, Febr. 10-dikén. Az Oberster Despard megítélésire öfzfe gyülekezett Esküdtek és Bírák, tegnap délelőtti 9 órakor ismét öfzfe gyülekeztek, hogy 12 személyeket, mint Despardal a' Felségárulásban és a' katonák eltsábitatásokban egygyet-értett öfzfeesküdteket, meghalják, és őket vagy büntetésre méltóknak lenni itéljék, vagy az alól feloldozzák. Előbb a' Felség' pártfogója intézett, a' bizonyfágtétel végett jelen lévő személyekhez egy alkalmatosság szerént való beszédet, mely után mind ezek rendre elő állítottak, és meghalattak. Az után a' büntetendő pártfogója adta elő azt, a' mivel ezeket menteni tudta. Ennek fontosabb okoskodása ebben állott, hogy a' bizonyságok minyájan, vagy árulók a' vádoltattaknak, vagy rézes társaik: következképpen minnyájan gyanusok, 's erre nézve az ő szavaikat nem lehet be venni. A' Királyi pártfogó erre azt felelte, hogy a' bünösöknek rézes

társaik, mikor Felség ellen való bűn forgott kérdésben, 's ha ezeknek vallástételeikkel egyéb környülállások is meg égygyeztek, az Angliai törvények fzerént már ennekelőtte is meghalgattattak, és vallástételek helybehagyatott. Azután fel állott Lord Ellenborough az ítélőszék Elölülője is, és egy igen érzékeny beszédet mondott el az Esküdtek előtt, szíveikre kötvén, hogy melly ifzonyú bűn legyen az olyan, a' milyennel ezek az ítélőszék eleibe állittatott személyek vádoltatnak, 's hogy az ilyen nemű bűnösök ellen, a' kiknek mesterkedéseiknek büntetetlenül való hagyattatása, az egész társasági élet fundamentomát megháborithatná, leg nagyobb keménységgel kellene viseltetni. Tegnap reggeli 9 orától fogva ma reggeli 6-ig tanátskozott az Esküdtek' ítélőszéke. Egygyike a' vádoltatott személyeknek az ítélőszék elől még előre elvitetett, minthogy senki sem találattott, a' ki ellene bizonytságot akart volna tenni. A' tizenegy közzül, kilentzet, bűnösnek lenni vallottak az Esküdtek: kettőről pedig úgy ítéltek, hogy nem bűnösök. —

Mind ezek után ismét elő hozattatott Oberster Delpard is, a' kihez és az ő bűnösöknek lenni íteltetett 9 társaihoz, egy oly szívreható beszédet intézett a' nevezett Elölülő Lord Ellenborough, hogy többire minden jelenlévőket könyhullatásra indított — 's az után ki mondotta azon sententziát, melly az Angliai törvény könyvben az ilyen bűnösök ellen írva találtatik: — „Ezek, úgymond, fel akasztatnak; azután az ő hasaik fel hasittatnak, és belső részeik kivétetnek; fejek vétetik; és testek darabokra vagdaltatik: hanem mind ezek a' felakasztatás után azután mennek vélek

véghez, minekutánna az ő megfojlódásokat halál követte.

London Fébr. 12-dikén. A' nevezetes Sir Sidney Smith, egy más személlyel egygyütt, a' ki nem nevezetik meg, Ministereinktől vett bizonyos rendelésekkel, Egyiptom felé el-evezett. Azt mondják, hogy az ő mostani oda való küldödése, a' Frantzia Oberstet Sebastiani' Levantei utazásainak következése volna.

Napkeleti Indiába, két útan is, t. i. szárazon 's vizen, nagy siettséggel való fontos izeneteket küldött az Országolászok.

Parlamentalis Dolgok.

Az Alsó Házban élő fordúlt tárgyak között leg fontosabb volt ezen hónap' 8-ikán a' Bankó állapotja. A' Finántziára ügyelő Minister Addington azt javasolta, hogy a' pengő pénzel az aranyal vagy ezüffel való fizetést, a' Bankóban jól lenne még egy ideig el nem kezdeni. Nintsen most miért kérdezni azt, hogy akkor, midőn a' Bankó a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, jót tett e', vagy rosszat. A' tapasztalás eléggé meg bizonyította, hogy azt mivelni hasznos volt. Még kevesebbé szükséges annak megmútatásán törekedni, hogy melly erős fundamentomon álljon a' mi Bankónk: jul tudjuk ezt minnyájan. Meg azok is, a' kik előbb helybe nem hagyták a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetődésit, meg esmerték azután, hogy ez az egyfzer elővétetett ezköz oly hasznos volna, hogy attól el állani nem lenne tanácsos. A' dolog az Anglia 's az Europai több országok között való vekselezés (pénzváltás) állapotján fundalódott. Az idittók meg most is az; mivelhogy, ha szintén neve

kedett is váltópapiroffaink betsek az utóbbi Parlamentomi ülésektől fogva : tsakugyan nem olyan kedvező lában állanak még ma is, hogy azon hafznos eszközoektől, mellyeknek ily kedvező következéseiket szemléltük, eltávazhassunk. A' Hamburgi Bankóval párasok vagyunk (váltó leveleink egy betsüek). Az Amsterdamiakon nyerünk valamit: hanem, hogy pengő pénzt a' száraz Európából érettek sokat kaphassunk, nem remélhetjük. Mihelyest a' Status Bankója a' váltótzedulákkal való fizetést félbe szakasztaná, minden Angliai magános Bankókból a' váltótzedulák, minthogy a' száraz Európában kész pénzért fel nem tseréltethetnek, abba folynának öfzfze: a' melly környülállás szükségesképpen nagy zürzavart okozhatna. Ide járul, hogy három egymásután következett esztendőök alatt, több mint 200 millió forintokat kellett gabonáért idegen országokra kiküldenünk, &c.

Tierney ellent mondott Addingtonnak: — Ha, úgymond, fenn akarunk békeffég idején valamely eszközt tartani, a' melyhez hadakozás idején nyúltunk volt, szükség, hogy egyéb okaink legyenek, mint akkor. Előbb, hogy sem egy ilyen fontos projektom a' Parlamentom eleibe terjesztetett, szükség lett volna, hogy egy Kommissió neveztesen ki a' Bánkó állapotjának megvisgálására. Egy ilyen megvisgálása történt annak az 1797-ik esztendőben: az ólta tsak a' Bánkó Igazgatói tudják annak miben-létét. Meg kell mondanunk, hová tettük 1797-ik esztendőtől fogva bé vett 60 millió nevedekésit a' Bánkónak, &c. — Szavait így rekesztette be a' nevezett Orátor: — „

„Egy idő ólta tsak nem módiba jött köztünk azért panaszolkodni, hogy egygyik parlamentalis

társunk (Pitt) oly sokáig meg nem jelen üléseinkben. Én magam különösen sajnálom, hogy ő, a mi máii ülésünkben jelen nintsen, mert kétség kívül véllem egy értelemben volna (Minister Addington ezen szókra rázta a' fejét; Tierney pedig ahhoz képepest folytatta a' beszédet) — Valósággal, úgy mond, az előbbeni Finantzminister (Pitt) midőn a' pengő pénzel való fizetést félbe szakasztotta, a' maga indító okait hosszszas előadásban terjesztette a' Parlamentom eleibe: tehát szükséges képpen egy értelemben van vélem, az az, azt tartja, hogy ha az az eszköz, mellynek előjvetését ő szükségesnek ítélte volt fontos okokkal javasolni, tovább is használni akarjuk, szükség, hogy az okokat, mellyek erre indítanak, adjuk elő. Külömben majd azt fogja a' közönség gondolni, hogy nem lett volna szükség a' dologra; a' Bankó el mulatja a' maga megigazítására való jó alkalmatosságot, 's Ministereink a' Bankó-Direktorok társaiknak fognak inkább tartatni, mint a' nemzeti hitel igaz sáfárjainak.

Fox, egy forma vélekedésben vólt Tierneyvel. — „A' dolognak egy Kommissió által leendő megvizsgálata, úgymond, nagy világosságot nyujtana. A' Bankó-Direktoroknak magokviseteket leg kissebb gyanuba sem hozhatjuk; ők azt mondják, hogy azonnal készek pengő pénzel fizetni, mihelyest a' Ministerek arra nékiek hatalmat engednek. Ha ők, mint Bankósok, semmi veszedelmet nem látnak a' váltó-papirossal való fizetés' további folytatásának félbeszakasztásában: illő meg vizgálni, hogy annak mitsoda egyéb politikai oka lehet. Ha van oka: illő tudnunk.

Lord Hawkesbury egyfzersmind felelt a' Tierney és Fox ellenvetéseikre. Minekutánna meg esmertük egyfzer a' váltópapiroffal való fizetésnek azon idő béli nagy haznát, midön azt meg határoztuk, 's minekutánna esztendőkröl esztendőkre meg gyözödtünk a' felöl, hogy a' pengő pénzel való fizetésnek megszüntetéséből semmi kár nem következett: szükséges, hogy jól meg gondóljuk a' dolgot, minekelötte meg változtatnók. Ha a' Bankó megvizsgálására Kommissiót neveznénk ki: féltö, hogy több kártenünk, mint hasznot. Egy ilyen Kommissiónak tsak akkor lehetne helye, mikor kétségbe hozódhatna az, hogy a' Bankó fizethet. Most pedig ezt senki kétségbe nem hozhatja; tsak a' laistromát tekintsék meg a' tisztelt Orátorok a' künn lévő Bankó-papiroffaknak, 's azonnal meg gyözödhetnek, hogy a' Direktörök nem éltek vizfza a' közönség' bizodalmaival.

Fox és Tierney nem gyözedelmeskedhettek a' Minister Addington projektoma ellen, melly mint feljebb elő adtuk ennyiben áll, hogy a' Bankó, a' pengő pénzel való fizetésnek el kezdését, még egy ideig szüntesse.

Batava Respublika.

Hága, Febr. 12-dikén. Báró Feltz a' Romai Császári udvar' itt lévő Követje, egy ezen váras lakosai előtt egézfzen új, Bétsi módi, vendégséget adott tegnapelőtt, mellyet t. i. pompás szánkázás előzött meg. Minden szán előtt tzifra öltözetü lovagok nyargaltak fáklyákkal, 's leg elől ment a' muzsikúok' serege. Minden szánban egy egy Gavallér ült, egygyik a' másika' feleségivel. Báró Feltz a' Frantzia Követ Semonville feleségi-

vel szánkázott. A' szánkázást fényes bál követte.

Polgár Semonville tegnap tartotta azon nagy vendégséget, melyet az Első Konzúl sógorának Leclercnek halála által okoztatott gyász miatt mind ez ideig halasztani kéntelen volt — 's a' mellyen 400 személyek voltak jelen. Itt volt Generál Victor is ritka gazdagságú ruhába öltözve lévő Adjutánsaival 's egyéb hozzátartozókkal, a' kikötet Louisianába fogják kísérni. Hanem még nevezetesebb meg jegyzés ezen bálról az, hogy a' revoluczió Cluján Comofil Iszemlésteti Library Clubször ilyen alkalmatossággal egy kárpit (Thronhimmel) a' melly alá egy üres karos - szék volt a' Követ számára helyheztetve.

Az Admiral Dewinter vezérlése alatt lévő Hollandus hajós - feregről olyan tudósítások érkeztek, hogy a' Touloni kikötőhelybe bévevezvén, ott számos fegyveres népet vett fel, a' honnét kevés mulatása után Szárdinia felé vette útját, és a' Cagliari kikötőhelybe szándékozott kikötni. A' Helytartót tudósította szándéka felől Admiral Dewinter, hogy t. i. a' hajóin lévő számos betegekre nézve, 's meg azért is, hogy friss víz és egyéb szükséges dolgok iránt fogyatkozása vólna, az ezen kikötőhelyben való megállapodásra engedelmet kívánna. A' Helytartó a' Dewinter' kérésit megfontolván, 's az ott lévő Anglus hajók vezérével is közölvén, nem adott engedelmet néki a' kikötőhelybe való be evezésre. Ezen környülállásnak meg gondolása, 's meg az, a' mit minden közönséges, kivált képpen pedig az Anglus levelek hirdetnek, hogy t. i. Szárdinia szigete eladattásának már tsak a' helybehagyás által való megerőllite-

ése volna hátra az Anglus udvarnál, nem kis szeget ütött sok politikusoknak a' fejekbe, és azt, a' szerént mint ki-ki közzüllök vagy a' békefféget vagy a' hadakozást szivelli, ennek vagy annak előpostájának magyarázza lenni.

N é m e t O r f z á g.

Regensburg, Febr. 15-dikén. A' Dietalis Deputáció ma tartotta a' pótolások állapotját illető 42-ik ülését, mellyben a' Frantzia és Orosz Ministereknek azon tóldalék plánumjokra való voksolás kezdődött el, melly plánumban, mint a' 16-ik M. Kurirban is említődött, a' Toskánai Nagy Herceg' kárának kipótoltatására rendeltetett minden tartományok, 's az ő Választó Fejedelemségre leendő emeltetése, nem különben a' Birodalom új Fő Kantzelláriussá' fizetése hátra lévő részének a' Rénus jobb partján meghagyatandó vámok által leendő egész kipótoltatása, ezen vámoknak elintéztetése, 's más egyéb környülállások, fordúltak elő. A' Cseh Minister e'képpen voksolt: — „
 „Még nem érkezvén el hozzá azon utásítások, mellyeknek hozzá leendő érkezések felől, ő, mingyár a' Párisban Oktober' 26-dikán költ 's a' Toskánai N.Hertzeget illető Kötés 's annak költsönös kiteréltetése után Bétsből jelentést vett, mostanában nem tehet a' közbenjáró Hatalmasságok Ministerjeik által be adatott tóldalék plánumnak minden tikkelyei felől egész nyilatkozatást. Nevezetesen azon megjegyzéseiket ezen Ministereknek, a' mellyek a' Rénusi vámoknak jövendő béli állapotjokat illetik, nagy meggondolással való megfontoltatásra méltóknak lenni itéli. Szükségesnek tartja ezen alkalmatossággal a' Frantzia Respublika és

Német Birodalom között való új határ felől is emlékezni. Ez a' határ ugyan a' Rénus vize: hanem a' tulajdonképpen való elválasztó linea, az úgy nevezett *Thalweg* *). Ez a' *Thalweg* pedig nem állandó, minthogy nagy részint a' víznek sebességétől függ, mellyet a' mesterség és szorgalmatoság nem kormányozhatnak örökös állandó pontok sizerént. Erre nézve, hogy ezen közös határlineát valósággal esmérni lehessen, 's hogy a' maga jussával, annak mentiben, mind a' tulsó mind az inenső Hatalmasság tévelygés nélkül birhasson: szükség leszen ezen határlineát pontosabban elrendelni, 's ezen határozzák mind annyiszor megújítani, valahányszor a' víz, a' maga folyását változtatni fogja. Egymás tárgy még, mellyet további hasonló megfontolás alá verni méltó, az úgy nevezett *Lerakás jussa* (*Etape. Stapelrecht*). Minden megvallja, hogy e', káros a' kereskedésnek, hajókázásnak, 's még azon tudatlanságnak idejéből veszi eredeti, midőn a' kereskedés gátoltatott, egy szóval az egész járástkelést késlelteti, drágítja, a' melly körülállások, annak, a' mostani időkben leendő eltöröltetését javasolják. Szükséges végezetre oly intézeteket tenni, hogy az új rendelkezések a' Rénus jobb partjának függetlenséget semmi részben ne rövidítsék, a' Német tartományok között való ki és bevitelt 's a' közöttök fennálló kereskedést ne akadályoztassák, &c.

(* *Thalweg*, melly kifejezés a' Lünevilleri Kötésben elő fordúlt, a' dolog természetére a' víznek azon ágát teszi, mellyen a' hajók járnak. Tehát igen változandó, mivelhogy, ha ma egy szigetnek a' jobb partja felől járnak a' ha-

jók, meg történhetik, hogy nem soká, csak egy nagy árvíz után is, annak bal partja felől járhatnak: következésképpen ezen sziget, a' Thalwegen majd túl, majd pedig azon innen esik. — Hogy a' Thalweg nevezett alatt egy nagy víznek a' közepit kellene érteni, nem egygyezik meg a' dolog természetivel. Hol volna Béts mellett a' Duna közepe, a' hol a' néhány ágakat és szigeteket formál. Sőt a' hol csak egy ága van is a' víznek, ott sem a' közepit teszi annak: mert így a' víznek jobb vagy bal partján lévő vámot el kerülhetné a' hajós, ha a' hajót úgy kormányozná, hogy a' víz közepin, mint az ezen értelem szerént úgy neveztető Thalwégentúl, mennyen el. Ez az értelem adott is már egyszer alkalmatosságot a' Rénus vizén egy kis tzivodásra. Tavály nyáran egy terhes hajó Köln mellett evezvén el, el akarta kerülni a' vámot és az alkalmatlan lerakást, melyre nézve az általellenben lévő part mellett akart el evezni, hanem a' vámról eleibe mentek, és a' tulsó part mellé vezetvén, le tartóztatták; a' melly történet arra adott alkalmatosságot, hogy nem soká ki jött, hogy mit kellensen és mit nem közönségesen érteni a' Thalweg nevezet alatt)

(** *Stapelrecht*, Etape, vagy Lerakás jussa, azt a' juss teszi, melly szerént a' le 's fel menő hajók bizonyos helyeknél kikötni, portékájokat az ott lévő magazinumokba le rakni, azért fizetni, 's azt innét tovább, ide való hajókon vitetni tartoznak. Illyen jussal bírnak Köln és Maintz városaik még ma is.)

Frantzia Respublika.

Páris, Febr. 16-ikán. Itt nagyon halnak az

emberek, annyira, hogy némely Familiák a' törvény szerént meg határozatva lévő időn túl, 36 órát is várakozni kéntelenítettnek némelykor, míg halottjaikat eltemettethetik, melyre nézve a' Párisiak, a' kik minden dologból tífát szeretik tsinálni, ilyen példabeszédet gondoltak ki: Most, ha meg akarunk halni, két nappal előre ki kell bérelnünk a' temetőhelyet. — A' *Hotel Dieu* nevű ispotalyban egygyik nap 400 ember halt meg.

Abban a' nagy vendégségben, mellyet, mint inár említettük, Gen. Moreau adott vólt nem rég, többire tsaknem mind idegen nemzetekből való vendégek lévén, a'zt mondták, hogy így Lohot vólna Moreau: Az egész világ mellettem van, tsak Frantzia ország hibázik.

Helvétziai Respublika.

Berna Febr. 19-dikén. A' mi Párisban lévő Deputatusaink között egy, ekeppen ír: Még meg nem határozhatjuk a' napot, mellyen innét hazánkba visszfa fogunk indulni: pedig a' dolgot már elvégeztük, és itt igen drága minden. Eleinten mindenek azt hitték, hogy főbb Magistratuális személyeinket leg először maga fogja Bonaparte ki nevezni: de nem vállalta ezen munkát magára. A' fel vállalt közbenjárás a' fel tett principiumokkal meg egygyezölög, pont szerént véghez akarja vinni: hanem azon túl semmi foglalatoságainkba nem akar avatkozni. De nem is javaslanám az után valakinek közzülünk, hogy felállandó új alkotmányunknak felfordításán törekedjék, vagy fejét az ellen fel emelje.

P. D.